

รายงานการจัด การความรู้ (KM)

ปีงบประมาณ 2566

ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 9 จังหวัดสุพรรณบุรี

กองขยายพันธุ์พืช

กรมส่งเสริมการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เป้าหมายการจัดการความรู้

ที่มาของการจัดการความรู้ ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน

ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๙ จังหวัดสุพรรณบุรี เล็งเห็นถึงความสำคัญของงานขยายพันธุ์พืชโดยการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ซึ่งเป็นภารกิจงานที่ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๑-๑๐ และกองขยายพันธุ์พืช ประกอบกับผู้มีประสบการณ์ในการทำงานด้านเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ มีการปรับเปลี่ยนเนื่องจากการเกษียณอายุราชการ การโยกย้ายเลื่อนตำแหน่ง ทำให้องค์ความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืชสูญหาย ไม่เกิดการต่อยอดความรู้ การดำเนินงานหยุดชะงัก ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านการขยายพันธุ์พืช และหน่อไม้ฝรั่งจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่เกษตรกรหันมานิยมปลูกกันมากขึ้น หากผลิตได้ในจำนวนมากๆ จะสามารถสนับสนุนให้แก่เกษตรกรได้ตามความต้องการของเกษตรกร แต่เนื่องจากปัญหาการออกรากยากของหน่อไม้ฝรั่งทำให้ได้จำนวนต้นที่น้อย ไม่เพียงพอต่อการสนับสนุน

ความต้องการพัฒนางาน และความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ นโยบาย หรือแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (KV)

กรมส่งเสริมการเกษตรได้มีแผนปฏิบัติการกรมส่งเสริมการเกษตร ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า “เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีรายได้เพิ่มขึ้น” ซึ่งการดำเนินการจัดการองค์ความรู้ของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๙ จังหวัดสุพรรณบุรี จะช่วยให้เพิ่มประสิทธิภาพในงานขยายพันธุ์พืช ซึ่งพืชพันธุ์ดีจะส่งผลให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีรายได้เพิ่มขึ้น โดยมีพันธกิจของกรมส่งเสริมการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์ความรู้นี้ ประกอบด้วย

๑. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้
๒. ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรโดยยึดหลักตลาดนำการผลิต
๓. ให้บริการทางการเกษตรและผลิตปัจจัยทางการเกษตรเพื่อสนับสนุนและจำหน่ายแก่เกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ศึกษา วิจัย และพัฒนางานด้านการส่งเสริมการเกษตร และบูรณาการการทำงานกับทุกภาคส่วน

โดยในแผนปฏิบัติการกรมส่งเสริมการเกษตร ระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๖-๒๕๗๐) ได้กำหนดกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการจัดการองค์ความรู้นี้ ประกอบด้วย

กลยุทธ์ที่ ๑ การสร้างความมั่นคงในอาชีพแก่เกษตรกร

๑.๓ ยกระดับการผลิตและส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร

ส่งเสริมและสนับสนุนการแปรรูปและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ส่งเสริมการอนุรักษ์และขยายพันธุ์พืชที่มีศักยภาพ และส่งเสริมการตลาดและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายของดีจากชายแดนใต้

กลยุทธ์ที่ ๒ การส่งเสริมการผลิตและจัดการสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต

๒.๙ เร่งรัดการผลิตและส่งเสริมการใช้พืชพันธุ์ดี

เร่งรัดการผลิตและส่งเสริมการใช้พืชพันธุ์ดีแก่เกษตรกรโดยใช้ศักยภาพของศูนย์ปฏิบัติการกรมส่งเสริมการเกษตร ให้เป็นแหล่งผลิตพืชพันธุ์ดี ทั้งเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานโครงการของกรมส่งเสริมการเกษตร จำหน่ายให้แก่เกษตรกร หน่วยงาน และบุคคลทั่วไป รวมทั้งสนับสนุนให้แก่เกษตรกรที่ประสบภัยพิบัติ และได้รับความเสียหายให้สามารถฟื้นฟูและประกอบอาชีพการเกษตรต่อไปได้ ตลอดจนรวบรวม ขยายและส่งเสริมการใช้พันธุ์พืชพื้นถิ่น สนับสนุนและจัดระบบให้มีการแลกเปลี่ยนและกระจายพันธุ์พืชพื้นถิ่นของชุมชน ทั้งเพื่อการอนุรักษ์ สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ และเป็นฐานการผลิตของภาคการเกษตรให้มั่นคงและยั่งยืน

กลยุทธ์ที่ ๕ การพัฒนาศักยภาพองค์กรและการบริหารจัดการแนวทางการพัฒนา

๕.๓ พัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับ และสร้างโอกาสความก้าวหน้าในสายอาชีพ

พัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาตนเองผ่าน e-learning สร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนา ปรับแนวความคิดในการทำงานแบบ Growth mindset เพื่อสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต (Lifelong Learning) พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ในรูปแบบดิจิทัลร่วมกับสถาบันการศึกษา รวมทั้งพัฒนาด้านการบริหารทรัพยากรบุคคลให้รองรับการขับเคลื่อนองค์กร ทั้งการวางแผนอัตรากำลังและการสืบทอดตำแหน่ง การสร้างความก้าวหน้าในสายอาชีพ และการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)

แผนที่ ๑ เน้นเป้าหมายเพื่อพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน

ชื่อส่วนราชการ : ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๙ จังหวัดสุพรรณบุรี

ประเด็น : หลักแนวคิดและแนวทางการจัดการปัญหาต้นหน่อไม้ฝรั่งจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อออกรากยาก

องค์ความรู้ที่จำเป็น (K) : ทักษะในการศึกษาการเจริญเติบโตของต้นหน่อไม้ฝรั่ง

ตัวชี้วัด (KPI) : มีหลักแนวคิดและแนวทางการจัดการปัญหา ๑ ฉบับ

เป้าหมายของตัวชี้วัด : จำนวนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรอย่างน้อย ๖ คน

ลำดับ	กิจกรรมการจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย	กลุ่มเป้าหมาย	ผู้รับผิดชอบ	หมายเหตุ
๑.	การบ่งชี้ความรู้ (ประชุมคณะกรรมการกำหนดประเด็นองค์ความรู้ที่สำคัญ)	ก.พ. ๖๖	จำนวนครั้ง	๑ ครั้ง	คณะทำงาน KM	นางสาวกนกวรรณ แก้วทอง	
๒.	การสร้างและแสวงหาความรู้ ๑. การค้นหาผู้รู้ ๒. การถอดองค์ความรู้บุคคล ๓. แหล่งองค์ความรู้ที่มีอยู่	มี.ค.-พ.ค. ๖๖	จำนวนองค์ความรู้	๑ องค์ความรู้	๑. บุคคล ๒. เอกสารต่างๆ ๓. เว็บไซต์	คณะทำงาน KM	
๓.	การประมวลผลและกลั่นกรองความรู้ ๑. ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ขององค์ความรู้ ๒. รูปแบบและการอ้างอิง	พ.ค. ๖๖	จำนวนองค์ความรู้	๑ องค์ความรู้	องค์ความรู้ที่ได้จากบุคคลและเอกสารอื่น/เว็บไซต์	คณะทำงาน KM	
๔.	การเข้าถึงความรู้ เอกสาร/เว็บไซต์	มี.ย. ๖๖	จำนวนองค์ความรู้	๑ องค์ความรู้	เจ้าหน้าที่/บุคคลทั่วไป	คณะทำงาน KM	
๕.	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ๑. การสัมมนา	มี.ย.- ก.ย. ๖๖	เวทีแลกเปลี่ยนความรู้	เวทีแลกเปลี่ยนความรู้ ๑ แห่ง	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน KM	
๖.	การเรียนรู้ ๑. การนำไปใช้ปฏิบัติงาน ๒. การปรับปรุงการทำงาน	มี.ย.- ก.ย. ๖๖	จำนวนองค์ความรู้	๑ องค์ความรู้	เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร	คณะทำงาน KM	

ผลการจัดการเรียนรู้

คณะทำงานจัดการความรู้ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๙ จังหวัดสุพรรณบุรี ได้ดำเนินการตามแนวทางการจัดการความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (คณะกรรมการจัดการความรู้ กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๖๖) โดยศึกษาความรู้ที่ฝังอยู่ในตัวตน (Tacit Knowledge) เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ พรสวรรค์ หรือสัญชาตญาณของแต่ละบุคคลในการทำความเข้าใจในสิ่งต่างๆ เป็นความรู้ที่ไม่สามารถถ่ายทอดออกมาเป็นคำพูด หรือลายลักษณ์อักษรได้โดยง่าย เช่น ทักษะในการทำงาน งานฝีมือ ประสบการณ์ แนวความคิด และบางครั้งเรียกว่า ความรู้แบบนามธรรม โดยมีเป้าหมายการจัดการความรู้ ๓ เป้าหมาย คือ พัฒนาคน พัฒนางาน และพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน โดยจัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM action plan) โดยจัดเก็บองค์ความรู้ตามแบบฟอร์มการจัดการเก็บองค์ความรู้ที่กำหนดไว้ในแนวทางฯ ดังนี้

แบบจัดเก็บองค์ความรู้	
องค์ความรู้ เรื่อง หลักแนวคิดและแนวทางการจัดการปัญหาต้นหน่อไม้ฝรั่งจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อออกรากยาก	
เจ้าของความรู้ หรือผู้ให้ข้อมูล คณะทำงานจัดการความรู้ กองขยายพันธุ์พืช และศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๙ จังหวัดสุพรรณบุรี	
วันที่บันทึกความรู้ ๗ เมษายน ๒๕๖๖	
กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติในการจัดการความรู้	ข้อเสนอแนะ/เอกสารอ้างอิง/คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
๑. ปัญหาอาหารเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อไม่แข็งแรง/แข็งเกินไป องค์ความรู้ การใช้วุ้นในแต่ละผู้ผลิตมีกระบวนการผลิตที่แตกต่างกัน หรือแม้แต่ในผู้ผลิตเดียวกันแต่อายุการเก็บรักษาก็ส่งผลต่อการแข็งของอาหารจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ	ข้อเสนอแนะ ๑. ควรเลือกยี่ห้อ และเกรดของวุ้น ๒. ควรมีการทดสอบก่อนใช้งานจริง โดยทำในปริมาณน้อย เช่น ๑-๒ ลิตร แล้วจึงทดสอบ แล้วเพิ่มหรือลดปริมาณวุ้นที่ใช้ โดยปกติใช้วุ้นในปริมาณ ๖ กรัมต่อลิตร
๒. ปัญหาอาหารเกิดการปนเปื้อน องค์ความรู้ กรณีอาหารเกิดการปนเปื้อนเกิดได้ ๒ ช่วงเวลา คือ การปนเปื้อนของอาหารก่อนตัดย้าย และการปนเปื้อนของอาหารหลังตัดย้าย ซึ่งเกิดจากสาเหตุที่หลากหลาย เช่น หม้อนึ่งอาหารทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ การปนเปื้อนจากเชื้อที่ตกค้างในอาหาร การปนเปื้อนจากพืชที่ตัดย้าย การปนเปื้อนจากผู้ปฏิบัติงาน การปนเปื้อนจากสภาพแวดล้อมที่ปฏิบัติงาน	ข้อเสนอแนะ ๑. กรณีหม้อนึ่งอาหารทำงานได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ ประกอบด้วย ๑.๑. ตั้งค่าไม่ถูกต้อง แนวทางการแก้ไข ให้จัดทำคู่มือการตั้งค่าติดไว้ในจุดที่มองเห็นได้ง่าย รวมทั้งมีการตรวจสอบโดยหัวหน้างานอย่างต่อเนื่อง ๑.๒. ไฟฟ้าเข้าอุปกรณ์ไม่ต่อเนื่อง/ไม่เต็มที่ แนวทางแก้ไข ควรแยกไฟ ๑ เฟส เข้า ๑ หม้อนึ่งอาหาร ไม่ควรใช้สายไฟเฟสเดียวกัน ๒. การปนเปื้อนจากพืชที่ตัดย้าย แนวทางแก้ไข ควรฟอกฆ่าเชื้อชิ้นส่วนพืชที่ตัดย้ายให้มีเชื้อน้อยที่สุดหรือปลอดเชื้อ และไม่ควรถัดย้ายพืชที่พบการปนเปื้อน หากมีความจำเป็นต้องดำเนินการในที่เฉพาะ แยกออกจากพื้นที่ทำงานปกติ รวมถึง

	<p>อาจนำ phytigel มาใช้ในการทำอาหารสำหรับการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ เนื่องจากมีความใสสามารถดูการปนเปื้อนของเชื้อในอาหารได้ง่ายกว่าวุ้นปกติ</p> <p>๓. การปนเปื้อนจากเชื้อที่ตกค้างในอาหาร แนวทางแก้ไข ควรทำอาหารเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อแล้วพักไว้ก่อนใช้อย่างน้อย ๑ สัปดาห์ เนื่องจากหากอาหารมีเชื้อตกค้างจะสามารถตรวจเช็คการปนเปื้อนก่อนการใช้งานได้ชัดเจน ลดการสูญเสียพืชจากการปนเปื้อนของอาหาร</p> <p>๔. การปนเปื้อนจากผู้ปฏิบัติงาน แนวทางแก้ไข ควรกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ปฏิบัติงานและมีการควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้</p> <p>๕. การปนเปื้อนจากสภาพแวดล้อมในที่ปฏิบัติงาน แนวทางแก้ไข ควรสร้างอาคารปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อตามมาตรฐานขึ้นมาเฉพาะ หรือ ซ่อมแซมปรับปรุงห้องปฏิบัติการที่มีอยู่ให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือการดูแลรักษาความสะอาดอย่างต่อเนื่อง</p>
<p>๓. ขึ้นส่วนพืชที่ตัดเกิดสีน้ำตาล ทั้งที่ขึ้นส่วนพืชและในอาหาร องค์ความรู้ เกิดจากสารฟิโนลิกจากพืช ซึ่งเกิดจากการเกิดบาดแผลช่วงการตัดย้าย</p>	<p>ข้อเสนอแนะ ในช่วงการตัดย้ายให้แต่งส่วนที่มีสีน้ำตาลออก สามารถเติมกรดซิตริกเพื่อแก้ไขได้</p>
<p>๔. การฟอกฆ่าเชื้อ มักพบว่าไม่ประสบความสำเร็จเกิดการปนเปื้อนเชื้อ องค์ความรู้ เนื่องจากการควบคุมสภาพแวดล้อม การเลือกหน่อพันธุ์/ขึ้นส่วนพืช และขั้นตอนการฟอกไม่ถูกต้อง</p>	<p>ข้อเสนอแนะ ควรควบคุมสภาพแวดล้อม ได้แก่ การฟอกฆ่าเชื้อในช่วงฤดูแล้ง เนื่องจากเชื้อโรค เช่น เชื้อรา มีการแพร่กระจายน้อย และงดการให้น้ำก่อนนำเข้าห้องปฏิบัติการ เพื่อให้พืชไม่มีการดูดน้ำจากดิน ซึ่งอาจมีการนำเชื้อเข้าสู่พืช รวมทั้งการเลือกหน่อพันธุ์/ขึ้นส่วนพืชที่ปลอดโรค ทั้งดูจากการสังเกตภายนอกหรือการส่งตรวจโรค และในขั้นตอนการฟอกฆ่าเชื้อ ควรปฏิบัติตามขั้นตอนอย่างเคร่งครัด โดยทั่วไปนั้นจะฟอกทั้งหมด ๒ ครั้ง โดยใช้ความเข้มข้นของโซเดียมไฮโปคลอไรท์ที่ ๒๐% และ ๑๐% ตามลำดับ ในกรณีพืชที่มีเนื้อเยื่ออบบางอาจลดความเข้มข้นลงมา ตามลำดับ</p>
<p>๕. ขึ้นส่วนพืชเกิดการฉ่ำน้ำ องค์ความรู้ มักพบในหลายพืช แต่ที่เห็นได้ชัด คือ การเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อหน่อไม้ฝรั่ง เกิดจากปริมาณแสงไม่เพียงพอ หรืออาหารเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อเหลวเกินไป</p>	<p>ข้อเสนอแนะ ควรเพิ่มปริมาณวุ้น (เพื่อเพิ่มความแข็งของอาหารเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ) และ/หรือ เพิ่มปริมาณน้ำตาลจากเดิมเข้มข้น ๓๐% เป็น ๓๕% เป็นต้น</p>

<p>๖. การวางอุปกรณ์ และองค์ประกอบต่างๆ ในตู้ปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ</p>	<p>ข้อเสนอแนะ</p> <p>ควรวางอุปกรณ์ให้อยู่ในบริเวณที่ใช้งานได้สะดวก โดยมีแนวคิดที่ไม่ควรวางอุปกรณ์หน้าทางลม ให้ผ่านมายังพืชซึ่งปลอดเชื้อ รวมทั้งการแกะอาหารเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช ควรแกะใช้เท่าที่ใช้งานในระยะสั้น ไม่ควรเปิดถุง/ขวดอาหารเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อแบบล่องหน้าในปริมาณมากเกินไปจนจะดำเนินการได้ เนื่องจากมีความเสี่ยงในการปนเปื้อนของเชื้อ รวมทั้งหากทำการเปิดบรรจุภัณฑ์ของพืชที่ปลอดเชื้อแล้วนั้น ควรทำงานให้เสร็จสิ้นทั้งหมดก่อนเปลี่ยนไปทำกิจกรรมอื่นๆ</p>
<p>๗. ปัญหาต้นหน่อไม้ฝรั่งจากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ ออกรากยาก</p> <p>องค์ความรู้ พันธุกรรมของแม่พันธุ์หน่อไม้ฝรั่งเป็นปัจจัยหลักต่อความยากง่ายในการเกิดรากของหน่อไม้ฝรั่ง ขั้นตอนนี้ใช้เวลาประมาณ ๑-๒ ปี ขึ้นอยู่กับพันธุกรรมของต้นแม่พันธุ์หน่อไม้ฝรั่ง และการบริหารจัดการที่ดีมีมาตรฐานของระบบการผลิตงานเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช</p>	<p>ข้อเสนอแนะ</p> <p>ควรใช้แม่พันธุ์ที่ผ่านการคัดเลือกลักษณะดีเด่นทางการเกษตรมาเป็นเวลานานก่อนนำมาเข้าสู่กระบวนการผลิตต้นพันธุ์พืช และได้รับการยอมรับจากเกษตรกรผู้ปลูก จึงนำมาผลิตเป็นต้นพันธุ์หน่อไม้ฝรั่งเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพร้อมปลูกได้ หรือหากมีแปลงทดลองปลูกหน่อไม้ฝรั่งเป็นของศูนย์ฯ เอง จะทำให้สามารถคัดเลือกและนำหน่อพันธุ์ดีรุ่นใหม่ๆ รุ่นลูกรุ่นหลานทยอยออกปลูกในสภาพธรรมชาติได้อย่างต่อเนื่อง ไม่ได้ใช้หน่อต้นแม่พันธุ์จำนวนน้อยแล้วผลิตต้นพันธุ์เป็นจำนวนมากๆ โดยไม่ได้มีการเปลี่ยนหน่อแม่พันธุ์ใหม่เลย</p>
<p>ผู้บันทึกองค์ความรู้ ชื่อ คณะทำงานจัดการองค์ความรู้ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๙ จังหวัดสุพรรณบุรี หน่วยงาน ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๙ จังหวัดสุพรรณบุรี กองขยายพันธุ์พืช กรมส่งเสริมการเกษตร</p>	

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความรู้ของหน่วยงาน

กระบวนการจัดการความรู้ของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ ๙ จังหวัดสุพรรณบุรี ทำให้เกิดการรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ของผู้ปฏิบัติงานในแต่ละท่าน ซึ่งมีประสบการณ์ในการเผชิญและแก้ไขปัญหาที่หลากหลายในการปฏิบัติงานด้านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช ซึ่งองค์ความรู้ แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อที่ได้จากการจัดการองค์ความรู้ในครั้งนี้ จะช่วยให้การดำเนินงานด้านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อของศูนย์ฯ ทั้งในบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่เดิมและบุคลากรที่เพิ่งเริ่มปฏิบัติงาน มีแนวทางแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง สามารถต่อยอดความรู้ที่มีเพื่อพัฒนาต่อไปได้

ข้อเสนอแนะ

ปัญหาและอุปสรรคของงานด้านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อนั้นมีความหลากหลายแตกต่างกันไปตามระยะเวลา การเสื่อมของวัสดุอุปกรณ์ การมีชิ้นใหม่และเทคโนโลยีด้านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป พืชที่ดำเนินการใหม่ และการหมุนเวียนของบุคลากร แนวทางการแก้ไขปัญหาด้านการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อที่ได้ดำเนินการในครั้งนี้อาจเป็นแค่จุดเริ่มต้น หรืออาจมีการปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมมากขึ้นได้ในอนาคต จึงควรมีการนำมาทบทวน เพิ่มเติม แก้ไข ให้เกิดความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่องต่อไป

ภาพการดำเนินงาน

